

Helmonds

Kwartaalblad
Heemkundekring
Helmond-Peelland

zomer 2009
€ 2,50

HEEM

5

Usfa bezetting

*Nederlands eerste koning 1806-1810:
Lodewijk Napoleon*

*Ruim 200 jaar
Postkantoor in Helmond
Het telefoonboek uit 1915*

Colofon

Dit is een uitgave van Heemkundekring Helmond-Peelland.
Opgericht 24 mei 1948.

BESTUUR

voorzitter

C. Verhofsstadt, Sperwerstraat 6, 5702 PJ Helmond
tel. 0492 - 537094, e-mail cverhofsstadt@hotmail.com

secretaris

W. van Lieshout, Stationsplein 39, 5701 PE Helmond
tel. 0492 - 534857, e-mail W.Lieshout2@kpnplanet.nl

penningmeester

H. Wasser, Pres. Rooseveltlaan 59, 5707 GB Helmond
tel. 0492 - 548259, e-mail hwwasser@hotmail.com

bestuurslid

J. Schiffers, Gabriëlstraat 8, 5708 KA Helmond
tel. 0492 - 529833, e-mail j.schiffers@upcmail.nl

bestuurslid

F. Smulders, Binderseind 19, 5701 ST Helmond
tel. 0492 - 522412, e-mail a.smulders@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Kringlidmaatschap incl. abonnement € 25,-
Rekening Rabobank nr. 123855004 of
ING nr. 2641099 t.n.v.
penningmeester Heemkundekring

WEBSITE

www.heemkundekringhelmond-peelland.nl

REDACTIE

Kelly Geerts
tel. 0492 - 536043, e-mail geerts2@chello.nl
Marinus van den Elsen
tel. 06 - 40763697, e-mail m.vandenelsen@weijmans.com
Paul Jacobs
tel. 0492 - 525563, e-mail paul.jacobs@planet.nl

Vormgeving/lay-out: Marinus van den Elsen

Druk: Drukkerij Van Stiphout

Foto's gemaakt door/met dank aan:

Pierre van de Meulenhof, Ton van de Meulenhof,
A. Welten, RHCE, Lia van Zalinge-Spooren, Paul Jacobs,
Marinus van den Elsen.

Omslag voorzijde: Huidige situatie rond het post-
kantoor uit 1892 op de hoek van de Markt en de
Watermolenwal.

Omslag achterzijde: Reliëf in zandsteen vervaardigd
door de beeldhouwer J.W. Havermans, waarin de
PTT en de voornaamste bedrijven van de stad werden
gesymboliseerd. In de hoeken van dit reliëf werden
bovendien het wapen van de familie Wesselman van
Helmond en de Nederlandse, Noord-Brabantse en
Helmondse wapens aangebracht.

Inhoud

3 Van de redactie

4 Van het bestuur

4 Van de Heemkamer

5 Usfa bezetting

12 Korte berichten

15 Voer voor
genealogen

16 Nederlands eerste
koning 1806-1810:
Lodewijk Napoleon

19 Ruim 200 jaar
postkantoor
in Helmond

28 Het telefoonboek
uit 1915

31 Begunstigers

Van de redactie

In onze vijfde uitgave van Helmonds Heem - vijf kwartalen, 't is al een klein lustrum - besteden wij aandacht aan de moedige meisjes in Helmond, die in 1974 het Philips USFA bedrijf bezetten om de werkgelegenheid in Helmond te behouden. Landelijk een zeer opzienbarend protest waaraan politiek Den Haag veel aandacht besteedde.

Wij kregen weer veel reacties van lezers en vooral ook van leden, die een artikel inleverden voor ons Heemblad, n.l. van Joep Schiffers over de eerste Nederlandse koning Lodewijk Napoleon en van Hans Vogels over de postkantoren in Helmond.

Ook kregen wij van mevr. Bernsen-de Bruyn uit Nuenen een school-schriftje vol met krantenfoto's en

artikelen over de 12 bruggen tijdens de oorlog in Helmond. Daarnaast kwamen er vele foto's, gedachtenisprentjes, boeken, kranten knipsels en andere voorwerpen, die de Heemkamer steeds interessanter maken om er eens in rond te neuzen. O.a. een onderstaande foto (van Annie van Rooij) uit de tijd van de bevrijding van de Mierloseweg, waarop de gekostumeerde voetballers zijn te zien; de wedstrijd werd gespeeld op de wei van boer Joosten. Wie kent de man met de hoge hoed helemaal links?

Uw aanvullingen, maar ook alle verbeteringen en aanvullingen over de inhoud van dit vijfde nummer ontvangen wij graag vóór dinsdag 1 september a.s., liefst per e-mail: paul.jacobs@planet.nl, maar bellen 0492.525563 of per post Burg. van Houtlaan 166c, 5701 GM Helmond, kan uiteraard ook.

1^e rij v.l.n.r.: De Croon met bal, Sjef Verhees, de Vries, Thidder Gijsberts en staande met stok Wijnand van de Berg. 2^e rij v.l.n.r.: Hoge hoed onbekend, Caske Verbeek, tussenin met witte jas Henk van Rooij, Cornelis Joosten, Bert de Reijdt, Marchand, Opa van de Werffen met pet Harrie Vervoort.

nr. 5 - zomer - 2009

Van het bestuur

Begunstigers

Mochten wij in ons vorige nummer al 9 begunstigers vermelden op de laatste bladzijde, intussen mogen wij er weer twee nieuwe namen aan toevoegen t.w.: Drukkerij van Stiphout en de Rabobank.

De contributie

Tijdens de jaarvergadering op 10 februari j.l. is unaniem besloten de contributie te verhogen van €20,- naar €25,- in verband met de gestegen onkosten waaronder het kwartaalblad Helmonds Heem. Voortaan wordt ook

de echtgenoot/echtgenote of partner als lid beschouwd en is dus welkom bij alle bijeenkomsten, excursies enz. Mochten hierover nog vragen of reacties zijn dan kan men zich wenden tot de secretaris W. van Lieshout, tel. 0492 - 534857 of e-mail W.Lieshout2@kpnplanet.nl.

Bij geen reactie nemen wij aan dat iedereen accoord gaat met deze wijziging.

Ledental

Het aantal leden groeit gestaag; het bedraagt half mei 255 personen.

Van de Heemkamer

De toestroom van boeken, foto's, gedachtenisprentjes en andere artikelen neemt steeds meer toe. Het is niet mogelijk om alle titels van boeken enz. in ons kwartaalblad te vermelden.

In de maanden april en gedeelte van mei werden aan onze heemkamer geschonken 86 boeken, 12 tegeltjes van Helmond en Stiphout, 6500 bidprentjes van mevr. van Stiphout, meerdere foto's, videobanden en films, 1 Hatema puzzel, distributiebonnen en -kaarten uit de oorlog, 2 recepten van de oogarts dokter Verrijp, een persoonsbewijs, kwitantie huwelijksvoltrekking uit 1940, een rijbewijs uit 1936 en oude plattegronden. De goede gevers waren in willekeurige volgorde: mevr. van Stiphout, mevr. Söhngen, P. van Beek, P. Goevaers, mevr. Goevaers-Saes, Tiny van Dijk, Piet Boogaarts en enkele onbekenden. Wij bedanken iedereen

hartelijk en zijn blij met alle schenkingen. Onze vrijwilligers zijn zowel op donderdagmiddagen in de Heemkamer maar ook thuis druk bezig alles te rubriceren, te bewerken en te verwerken in de computers.

Prachtig! Onze heemkamer wordt steeds meer een volledig archief. In ons foto-archief zijn nu 534 platen met foto's van pleinen, straten, huizen en gebouwen, waaronder ook 35 foto's over de omleiding van de Zuid Willemsvaart en foto's van 100 bekende Helmonders. Daarnaast zijn nog 150 foto's en enkele honderden copieën van foto's van leerlingen van diverse scholen. We hebben nu ongeveer 24.000 prentjes gescand en opgenomen in de computer en nog steeds komen er binnen. Dank aan alle gevers; onze genealogen kunnen daaruit weer veel gegevens halen ter aanvulling van hun stamboom.

Usfa bezetting

Na de eerste wereldoorlog werd door Jacob Carp een nieuwe fabriek langs de Zuid Willemsvaart bij de Trambrugweg gebouwd bekend onder de naam N.V. J.A. Carps' Garenfabrieken.

Op zondag 16 december 1928 vond aldaar een grote brand plaats.

Achter dit gebouw stond het bekende Carp's ontspanningsgebouw.

In 1970 werd het bedrijf gesloten.

door Paul Jacobs

Midden dat jaar kocht Philips een gedeelte van het Carp gebouw aan om bestaande bedrijfsonderdelen in Eindhoven over te plaatsen naar Helmond, omdat daar een hoge werkloosheid was vanwege de crisis in de textielindustrie.

Begin 1971 startte men met een montage-atelier van beperkte omvang

waar voor ongeveer 25 meisjes en enkele mannen plaats was. Overigens met de bedoeling het gehele Usfa bedrijf in Eindhoven over te plaatsen naar Helmond.

De naam Usfa betekende ultrasone fabriek. Hier werd nachtzicht-apparaat gemaakt voor de Nederlandse defensie. Usfa Helmond was

De bezetsters Silvia Bombeeck (l) en Petra van Lieshout (r) bij de bedrijfspoort.

De bezetters v.l.n.r. Ans Pfefferkorn, Christine van den Hurk, Silvia Bombeek, Anneke van Dussen en Ernie Fleskens en een vakbondsman; achter de slaapsters de afgeplakte wand van de geheime afdeling.

een afdeling van Usfa Eindhoven, dat later overgeplaatst zou worden naar Helmond. In Helmond werd dezelfde apparatuur gemaakt voor militaire doeleinden als in Eindhoven, hetgeen als vanzelfsprekend in het diepste geheim moest gebeuren.

De werknemers in Eindhoven voelden er niets voor te verhuizen naar Helmond, zodat besloten werd, gezien ook de tegenvallende marktontwikkelingen, de productie in Eindhoven te concentreren en de afdeling Helmond te sluiten. Begin februari 1974 werd dit meegedeeld aan de Burgemeester van Helmond en aan de werknemers en de vakorganisaties.

Vanuit een bijeenkomst van alle werknemers op 15 februari werden telegrammen gestuurd naar de raad van bestuur van Philips om de beloften tot vestiging in Helmond na te komen en naar de kern van Usfa om de vesti-

ging in Helmond te behouden. Aangezien er geen reactie kwam van Philips en de kern van Usfa besloot de gehele fabricage samen te brengen in Eindhoven besloten de werknemers de werkplaats in Helmond te bezetten.

De directie gaf hieraan geen steun en daarom werd haar door de bezetters de toegang tot het gebouw geweigerd. 25 Vrouwen en 3 mannen bezetten het bedrijf gedurende een maand door er dag en nacht te verblijven.

Pierre van de Meulenhof, ex-persfotograaf, meldde ons het volgende:

“Direct daarna kregen zij steun van de vakbond FNV en een aantal vakbondsbestuurders sloten zich bij de bezetting aan. Er werden bedden aangesleept maar niemand, behalve het personeel mocht het bedrijfsgebouw binnen. Ook tijdens de bezetting bleef “het geheim” bewaard. Zoals voorheen gebeurde in Beek en Donk tijdens

de bezetting bij van Thiel, was ik vele malen per dag op het bedrijf aanwezig om me van de gang van zaken op de hoogte houden.

Al tijdens de eerste dagen kregen de bezetters tekenen van medeleven uit het gehele land zelfs leden van de Tweede Kamer gaven acte de présence.

Dagelijks werd er vergaderd en er werd besloten dat er op de tweede zaterdag van de bezetting een grote protestmars zou worden gelopen, die ook weer landelijke aandacht kreeg. Van heinde en verre kwamen protes-

terende lieden naar Helmond en ‘s middags liepen er duizenden sympathisanten door de straten van Helmond. Wat het geïnteresseerd oog van een persfotograaf dan op viel was dat er in Nederland voortaan ‘beroepsdemonstranten’ waren want je zag er de zelfde gezichten die ook in Eindhoven en vele plaatsen in het land voor allerlei doeleinden demonstreerden. Een week later was er weer een protestmars gepland maar die werd uiteindelijk afgelast omdat Philips overeenstemming bereikte met de bezetters”.

De protestmars vanaf het USFA gebouw naar het centrum passeert hier zojuist de bedrijfsgebouwen van Begeman.

Door de bezetters werd een dagboek bijgehouden van de belevenissen. Daaruit blijkt dat er vele adhesie betuigingen binnen kwamen zoals van de vrouwen van de bezetters bij Van Thiel United in Beek en Donk een jaar eerder, van het bestuur van de N.K.V., van de K.W.J. Deurne, aksiegroep St Jozefparochie, Chili-komitee Deurne, Werkgroep zuidelijk Afrika Deurne, van een aantal plaatselijke en landelijke politieke partijen, van oud-medewerksters van Philips, van Spelerskollectief 'De Stuk' Utrecht, van vele particulieren.

Er kwamen ruim 150 telegrammen binnen en over de 3500 handtekeningen van mensen, die solidair waren met de bezetters.

Bezoeken van de Burgemeester, van Vara radio en televisie, van K.R.O. programma Echo, van Vara aktualiteiten show, Vara televisie, NOS radio, V.P.R.O. radio, van een filmploeg van het programma Achter het Nieuws

en Brandpunt, diverse plaatselijke en landelijke dagbladen en avondbladen, van de studenten van het sociologisch instituut van de rijksuniversiteit Utrecht, zelfs van twee rechers, die poolshoogte kwamen nemen of alles wel normaal verliep.

Er werden ook bloemen, worstenbroodjes en taarten van diverse personen binnengebracht als ondersteuning van de aktie. Enkele slaggers van het slachthuis brachten een doos met vleeswaren en een schaal met hord'oeuvre, anderen geldbedragen ter ondersteuning.

Er werden gesprekken aangevraagd met de ministers Joop den Uil en Boersma en E. van Thijn liet zich op de hoogte houden van de gang van zaken. Vertegenwoordigers van de bezetters zijn naar Eindhoven geweest voor besprekingen met Philips en voor gesprekken met Burgemeester en Wethouders i.v.m. een demonstratie in de stad.

Bakkers uit Heerlen kwamen taarten aanbieden; v.l.n.r. drie bezetters N.N., Silvia Bombeeck en Christine van den Hurk, de bakkers en een vakbondsman.

Dagboek samengesteld door Martin Neesen en Ton van Lieshout in 1999.

Een pagina uit het dagboek met de belevenissen van een dag

DAGBOEK 12 MAART - 12 APRIL 1974	
BEZETTINGSAKTIE PHILIPS USFA HELMOND	
7.30 uur	Bedrijf leest door personeel. Productie gaat normaal door. Bazen naar huis geweest.
8.00 uur	Vara aanwezig (Helmonds Dagblad al om 7.30 uur, Industrie Nieuw om 7.45 uur).
8.30 uur	Dagelijks bestuur N.K.V. want de bezetters sterkte, staat achter de bezetting.
8.30 uur	Mr. Dier y.s. aanwezig bij portier. Brief standpunten bezetters op radio voorgelezen door meewerkster Uefa Helmond.
8.45 uur	Philips personeel niet toegelaten.
9.30 uur	Alles rustig. Werkzaamheden gaan normaal door.
9.30 uur	Burgemeester, dr. V.A.F. in kennis gesteld.
9.40 uur	Burgemeester, Mr. Geukers, staat achter het standpunt van de bezetters met de mededeling dat men juist gehandeld heeft.
10.00 uur	Te A.N.F. bericht over de bezetting.
11.00 uur	Te A.N.F. bericht over de bezetting.
12.00 uur	TARA-visitie programma uit Helmond, vertegenwoordiger geeft hierin een uiteenzetting van de bezettingsaktie.
12.30 uur	Bijeenkomst Sociale Zaken Philips tot een gesprek vakbonden om 17.00 uur in Eindhoven.
12.30 uur	A.N.F.
1.40 uur	Vraaggesprek Robo K.R.O., N.Neesen en Annonaris.
12.00 uur	Alles verloopt goed, stemming uitstekend.
13.30 uur	Treestuur aangevraagd door K.W.J.
13.40 uur	Diverse dagbladen en avondbladen zijn geweest of nog aanwezig.
13.45 uur	Van Lieshout, Helmonds Dagblad, en P.v.d.Moulinhor, pers fotograaf.
14.00 uur	alles verloopt goed.
16.30 uur	gesprek gehad met personeel Uefa standpunt bepaling Sociale Zaken, directie Uefa Eindhoven. Annonaris gaat mee.
17.00 uur	J.v.Nellen, J.Vianen naar bespreking Uefa Eindhoven.
17.30 uur	Portier heeft gevraagd of de poort leest geboden wordt anders doet hij mee op sluit. Afgesproken om het half uur posten. Vanocht is er iemand van de bewakingsdienst Philips op het terrein.

Ook gingen enige bezetsters naar Hilversum voor opnames, zowel voor het Radio Weekblad van de Vara als voor 'Achter Het Nieuws'.

Op zaterdag 6 april werd een grote demonstratieve optocht gehouden met 1500 deelnemers.

Op zondagavond besteedde Brandpunt een uitzending aan de bezetting en de demonstratie, waarbij een discussie tussen Piet Brussel en De Stoppelaar-Blijdestein zeer zwak over kwam.

Op 9 april vond er een gesprek plaats bij Philips op Sociale Zaken tussen de directie USFA en De Stoppelaar-Blijdestein met Piet Brussel en Jan van Nellen. 's Nachts om half twee kwamen beide laatsten terug met een compromis, waar meteen over beslist moest

worden. Met het compromis beloofde Philips een onpartijdig onderzoek te laten instellen naar de werkgelegenheid in Helmond en de mogelijkheid tot een Philips vestiging binnen afzienbare tijd. Er werd toen meteen gestemd door het actiecomité, waarbij 3 leden voor en 2 leden tegen waren. De bezetters zijn die nacht niet meer naar bed gegaan, hebben veel geroookt en gepraat.

Op 10 april werd er onder leiding van Jan van Nellen vergaderd met alle bezetters en bezetsters over de vraag of accoord zou worden gegaan met het compromis door te blijven werken tot december van dat jaar en daarna de plannen uit te werken. Dat laatste zou gedaan worden na een onderzoek door verschillende instanties.

Groepsfoto op de trappen van de Carp kantine na beëindiging van de bezetting.

De persmensen, die al de hele morgen aanwezig waren, werden buiten dit overleg gehouden. Hen werd geadviseerd naar hotel West-Ende te gaan.

De bezetters aanvaardden dit voorstel met een meerderheid van stemmen, maar dit hield niet in dat de bezetting meteen opgeheven zou worden. Daarna werd de pers ingeseind, dat er een compromis was aanvaard en stonden de schrijvende pers en de T.V. en N.O.S. mensen om 13.30 uur 's middags in het Usfa gebouw, voor een aantal interviews en opnamen.

Op 11 april werd een korte vergadering gehouden; Philips had overeenstemming bereikt met de vakbond. De bezetters hadden onder druk geen keus en daarom werd met meerderheid van stemmen besloten op vrijdagmiddag 12 april om 12 uur de bezetting op te heffen.

Tot op het laatst werden nog bloemen, rookwaren en snoep aangeboden aan de bezetters. Het N.K.V. bestuur bood een geschenk aan, voor iedereen

een armband met inscriptie 'De bezetting 12-3-74 en 12-4-74'.

Op vrijdag 12 april hebben de bezetters het kantoor, het atelier en gangen schoon gemaakt en alle pamfletten en foto's van de wanden verwijderd. Toen dit nog aan de gang was, precies om 12 uur, stond de directie van Philips Usfa al aan de deur, waarop gevraagd werd nog even te wachten omdat er nog gepeuterd werd.

Blijkbaar konden zij dat niet, want de portier forceerde de deur en de directie vloog het atelier in, terwijl de portier breeduit voor de deur van de geheime afdeling ging staan.

De heer Stoorvogel, directeur van de Usfa sprak in de hal iedereen toe. Op de trap werd nog een laatste groepsfoto gemaakt waarna allen luid zingend "Wij willen werken in Helmond" het terrein afliepen. Aan de poort werden de bezetters onder luid gezang ontvangen en kregen zij bloemen aangeboden. Iedereen nam afscheid van elkaar met een stevige

WIE WAREN NU DE DAPPERE MANNEN EN VROUWEN, DIE VOCHTEN VOOR WERKGELEGENHEID IN HELMOND?

Uit het dagboek komen de volgende namen naar voren:

Christine van den Hurk, Silvia Bombeeck, Annemie Walschots, Ans Pfefferkorn, Petra van Lieshout, Jeanne Neervens, Sjf Lammers, Peter Vriens, Ria van de Waarsenburg, Tonnie Lamers, Anneke van Dussen, Ernie Fleskens, Alie Knippenberg, Marian Smulders, Jo Lammers, Carla Cox, Christien Vogels en Marius Vogels.

Niet alle personen stelden prijs op vermelding van hun naam of zijn de schrijver bekend.

handdruk en een kus; er vielen enige traantjes. De langste Nederlandse bedrijfsbezetting was ten einde.

Op 12 april 1974 werd de bezetting opgeheven en werd Usfa Helmond definitief gesloten; ook de Eindhovense vestigingen zijn óf verzelfstandigd, óf overgenomen door derden; o.a. door Hollandse Signaalapparaten.

De Carp kantine is eind 1900 door woningbouwvereniging Helmond-West (nu WoCom) verbouwd tot appartementen speciaal voor jongeren en een aantal jaren later gesloopt. Op dezelfde plaats zijn weer een jaar later de nu nog bestaande appartementen in dezelfde stijl als de oorspronkelijke kantine gebouwd aan het Distelveld.

Bronnen: "Helmond 1966-1986" onder kronieken van Helmond door H.J.M. Kattestaart en P.C.B. Maarschalkerweerd)

"Tot het hemelsch morgenrood" uitgave van de Stichting 100 jaar vakbeweging in Helmond door G. Van Hooff e.a.

"Dagboek Philips-Usfa bezetting" 12 maart - 12 april 1974 door Martin Neesen en Ton van Lieshout.

Eindhovens Dagblad oudjaar 2002 "Ze pakten iets af wat ons dierbaar was" Johan Otten. Gegevens gebouw en foto's sloop ter beschikking gesteld door Leo Gruijters WoCom Foto's: Pierre van de Meulenhof, Roel Troost, Paul Jacobs en afkomstig van Wbv woCom

Afbraak en nieuwbouw van het appartementencomplex aan het Distelveld in Helmond-West.

Excursie orgelmuseum

Met 26 personen bezochten wij op zaterdagmiddag 18 april het orgelmuseum in de Gaviolizaal in Helmond.

Wij zagen en hoorden het grote Gaudin concertorgel, gebouwd in 1924 en vanaf 1928 aanwezig in Helmond, het Gaudin kermisorgel, gebouwd in Parijs in 1925 en vanaf 1928 eveneens in eigendom van de familie Bocken in

Helmond, waarmee zij de kermissen bezocht; de Mortier, een dansorgel gebouwd in 1920 en in 1924 in Helmond en De Blauwe Trom, een straatorgel/pierement in 1905 gebouwd.

De gezellige orgelklanken trokken bezoekers naar binnen, waaronder een grote groep gehandicapten, met begeleiders en kinderen.

Ons lid mevr. van Hout-Bocken gaf uitleg over de orgels. Een vrijwilliger assisteerde haar met het laten draaien van de orgels.

Dit jonge talent (orgelbouwer of fotograaf) legde alles vast voor later.

Agenda

Lezingen en excursies september t/m december 2009.

Noteer de data in uw agenda!

30 september

Excursie naar het 'Oude Willibrorduskerkje' en het Waalres Museum. De excursie begint om 14.00 uur bij het kerkje, gelegen vlakbij het centrum (volg de bordjes) van Waalre. De inwijding van het oorspronkelijke kerkje vond plaats in 712. Het kerkje is later vervangen en herbouwd. Het staat nu op de Monumentenlijst en fungeert als gedachteniskapel voor de Brabantse gevallen in de oorlogsjaren 1940-1945.

Na het bezoek aan het kerkje wandelen wij (5 minuten) naar het Waalres Museum aan de Willibrorduslaan 4. Dit museum heeft op het moment van ons bezoek de Brabantia-collectie in bruikleen. Een gids begeleidt ons zowel in het kerkje als in het museum. De middag wordt afgesloten in 'De Wolderse Wever' tegenover het museum.

Gevelstenen

Een nieuw onderdeel van onze collectie wordt opgezet door de heren Henk van Dijk, Jan Mulder en Martin Wijnhof. Zij gaan een inventaris maken in de computer met afbeeldingen van alle gevelstenen, die in Helmond, waar dan ook, geplaatst zijn. Zoals U weet hebben wij al mappen vol met allerlei

15 oktober

Paddestoelenwandeling in het stadspark de Warande te Helmond onder leiding van een IVN-gids. De wandeling zal circa anderhalf uur duren. Vertrek om 14.00 uur vanaf de parkeerplaats bij restaurant 'De Parken', vroeger geheten 'De Hoefslag', gelegen in het Warandepark

26 november

Bezoek aan het Archeologie Huis in Someren, Molenstraat 12 te Someren (naast de bibliotheek). De excursie omvat een rondleiding en lezing door de heer W. v. d. Bosch, lid van de Heemkunde Kring Someren. Aanvang 14.00 uur. Het telefoonnummer van het Archeologie Huis 0493-492758.

15 december

Lezing "Volksgerichten in de Peel", waarschijnlijk door de heer Hans van de Laarschot, werkzaam bij het Regionaal Historisch Centrum in Eindhoven en lid van de Heemkundekring Deurne. De lezing begint om 20.00 uur en wordt gehouden in Sociëteit Beursplein het Hool 31 in Helmond.

beelden en beeldjes ergens in Helmond. Wij doen graag een oproep aan alle leden om gevelstenen aan deze werkgroep te melden. Zij zijn op donderdag middagen in het Heemhuis in het Jan Vissermuseum bereikbaar. Het adres van J. Mulder is Aarle-Rixtelseweg 26, 5707 GL Helmond, tel. 0492.529337 en het e-mail adres: j-mulder@chello.nl.

Op de achterpagina van dit blad krijgt u alvast een voorproefje!

Excursie Omroep Brabant

Op donderdag 14 mei bezochten wij met 21 deelnemers Omroep Brabant en werden in de kantine na een algemene uitleg in 2 groepen verdeeld voor een rondgang door het gebouw, de redactie, de studio's enz.

Platvorm historisch veld

Op maandag 6 april vond de 2^e bijeenkomst plaats van verenigingen en stichtingen, die actief zijn op historisch gebied in Helmond.

Wethouder C. Bethlehem deelde mede, dat er een onderzoek heeft plaats gevonden naar de haalbaarheid van een Themapark Industrieel Erfgoed, de onderkant van de Traverse zal worden aangelicht; later volgen monumentale panden in de stad, en er is een gezamenlijk initiatief van onze Heemkundekring en de gemeente Helmond om een inventaris te maken van alle gevelstenen in Helmond.

Mevrouw Bosman is aangesteld als stadsarcheologe als opvolgster van Nico Arts. Zij werkt een dag per week als veldwerkster in Helmond. De open monumentendag vindt dit jaar plaats op 12 en 13 september met als thema 'Op de kaart'. Een dagelijks bestuur zal worden gevormd uit vertegenwoordigers van de werkgroep monumenten, de stichting industrieel erfgoed, de heemkundekringen, Jan Vissermuseum, enz.

Boekbespreking

In het maandblad Monumenten, tijdschrift voor cultureel erfgoed, nummer 4 van april 2009 is als extra katern opgenomen het blad Helmond.

Hierin een beschrijving over de geschiedenis van Helmond, over monumentenzorg, over erfgoed uit de wederopbouwperiode, over herbestemming religieus erfgoed, over industrieel erfgoed, over bodemschatten en over het kasteel en 't Speelhuis.

Voer voor genealogen

door Paul Jacobs

Via internet zijn veel gegevens te vinden over onze voorouders o.a. ook in verzamelingen van bidprentjes. Zoek daarvoor via Google STAMBOOMFORUM, dat is een sociaal netwerk voor genealogen en historici. Type vervolgens in BIDPRENTJES.

Nu in deze tijd zoveel aandacht bestaat voor genealogie of op z'n minst voor zijn eigen afstamming, zijn stamboom, lijkt het verstandig om deze groeiende hobby van aanvullende vaktermen te voorzien:

Stamboloog: iemand die zich als hobby bezig houdt met stambomen en onderzoek daarvan.

Stamboomouderpaar: de eigen stamboom (m) samen met die waaruit de echtgenote (v) is voortgekomen (wel via de mannelijke lijn). Nazaten spreken dus van het stamboomouderpaar van hun ouders (vader en moeder), de tweede generatie. Zo spreekt men ook van **stamboomgrootouderkwartet** en **stamboomovergrootouderbos** en **stamboomoerwoud**.

Deze suggesties komen uit de inleiding van het boek 'Dat is onze verre familie' in 2004 geschreven door Jan Boerdijk. Overgenomen uit Mededelingenblad nr 1 jaargang 17 van de Nederlandse Genealogische Vereniging Kempen-Peelland (NGV).

In ditzelfde mededelingenblad staat een artikel over de genetische genealogie, dat de laatste jaren steeds meer ter sprake komt. Eind 2008 werd in Leiden het eerste jaar van dit project afgesloten. Ook is verschenen het boek 'Zonen van Adam in Nederland',

waarin wordt ingegaan op de afstamming van de mens. De genetische basis van het onderzoek op onze huidige kennis van haplogroepen, groepen, die geïdentificeerd worden aan de hand van hun DNA chromosoom. Het boek wordt besloten met 2 hoofdstukken over het DNA-onderzoek bij de opgravingen in Vlaardingen en Eindhoven, Catharijnenkerk. In nummer 4/5 van het blad Gens Nostra van de NGV staat dat inmiddels de inschrijving voor het 2e jaar van dit project weer geopend is. Er hebben zich vanaf december al zo'n 70 nieuwe deelnemers aangemeld.

Deelname aan dit project kost € 166,-.

Tot slot een leuk gedicht van Joop Glasbergen uit de Drijehornickels, augustus 2008:

De stamboomvorser

*Hij had secuur zijn stamboom uitgezocht,
Was bij Michiel de Ruijter uitgekomen,
De grote zeeheld uit zijn jongensdromen
Natuurlijk had hij daarop flink gepocht.*

Zijn moeder kon zijn speurwerk niet waarden:

*"Wat baat het dat je afstamt van een held?"
Een buurman vond het zonde van het geld
Die ouwe zeur zou hij graag mores leren!*

Hij zocht nog naar aanvullende bewijzen.

*Een DNA-test was daarop gericht.
De uitslag deed zijn haar ten berge reizen.
Er kwamen vreemde zaken aan het licht:*

*Wat moeder nooit verteld had, bleek al dra:
Die miezerige buurman was zijn pa !*

Nederlands eerste koning 1806-1810: Lodewijk Napoleon

Tijdens zijn rondreis door Brabant bezocht Koning Lodewijk Napoleon vele plaatsen in dit gebied o.a. Boxmeer, Gemert, Beek, Aarle, Stiphout en ook Helmond. In het boek 'Leve de Koning! Lodewijk Napoleon op reis door Brabant en Zeeland staat deze reis beschreven. In Helmond verbleef hij de gehele dag. Hij heeft daar allereerst de Mis bijgewoond in de kerk en vervolgens gesprekken gevoerd met de heren van Helmond in het kasteel en met anderen in het stadhuis, maar ook met de gewone mensen in een aantal fabrieken. De onderwerpen van de gesprekken zijn niet bekend. Wel pleitte hij voor goede verbindingswegen en gaf bevel in mei 1809 de rivier De Aa van Den Bosch tot Helmond bevaarbaar te maken om de economische groei te stimuleren.

Door Joep Schiffers bestuurslid van onze Heemkundekring is in onderstaand artikel geprobeerd een beschrijving te geven van de persoon Lodewijk Napoleon, zijn aard en levenswijze.

door Joep Schiffers en Paul Jacobs

Het is en blijft moeilijk iemands karakter in één zin te beschrijven. Ook de omschrijving van Lodewijk Napoleon in het kader van de geschiedenislessen tijdens mijn middelbare schooltijd als "il couchait au lit de son frere" (letterlijk vertaald: hij sliep in het bed van zijn broer) toont dit naar mijn mening duidelijk aan. In modern taalgebruik zouden wij nu zeggen: deze beschrijving is veel te kort door de bocht.

Na ongeveer twee eeuwen "republikeinse monarchie" wordt in 1806 door keizer Napoleon het Koninkrijk Holland uitgeroepen en benoemt hij zijn jongste broer Lodewijk als koning daarvan. Napoleon beschouwt zijn broer als zijn "zetbaas" in Holland en zeker niet als "Roi souverain", zoals

deze zichzelf ziet. Bovengenoemde beschrijving voldoet dus volledig aan de visie van Napoleon, maar is een in aantal opzichten strijdig met de werkelijkheid en zeker met de intentie waarmee Lodewijk zich als koning van Holland opstelt, ook tegenover zijn broer. Deze intentie is wellicht het beste aan te tonen vanwege zijn verzet tegen het zgn. Continentaal stelsel, dat (ook) Holland verbiedt handel te drijven met de grootste vijand van Napoleon, Engeland; Lodewijk ziet in, dat dit systeem voor Holland als (zee)handelsnatie de doodsteek is op financieel-economisch gebied en staat ontduiking daarvan toe, waardoor er zich tussen Engeland en Holland een levendige smokkelhandel ontwikkelt, die echter uiteraard minder rendement oplevert dan bij een

Lodewijk Napoleon in 1809 geschilderd door Charles Howard Hodges.

wensen op het gebied van zijn behuizing. In 1807 verplaatst hij het regeringscentrum van de Haag naar Utrecht, maar dat verblijf vindt hij al vlug een koning onwaardig. In 1808 wordt hem het stadhuis op de Dam als behuizing aangeboden, maar dat vindt hij weldra burgerlijk en ongezond. Ook woont hij op Soestdijk, het Loo en op het landgoed Amelissewaard bij Utrecht: alles wordt naar zijn smaak en in zijn opdracht verbouwd.

Niet alleen op financieel-economisch gebied zet Lodewijk zich voor

vrije handel het geval zou zijn geweest. Gebrek aan geld belemmert Lodewijk vanaf het eerste begin van zijn regeerperiode in het beleid dat hem ten gunste van zijn koninkrijk voor ogen staat. De enige bedrijfstak die voordeel heeft gehad van de invoering van het Continentaal stelsel is de landbouw geweest, die door Lodewijk flink wordt gestimuleerd om het teruglopende rendement op het gebied van handel en nijverheid enigermate te compenseren.

In vele opzichten is Lodewijk een sober mens, met uitzondering van zijn

Holland in. Wetenschap en kunst worden door hem bevorderd onder meer door de inrichting van de Koninklijke Bibliotheek en het Nationale Archief. Op zijn initiatief wordt de gezondheidszorg genationaliseerd. Zijn streven naar een eenheidsstaat leidt tot centralisatie van bestuur, bijvoorbeeld ook op het gebied van onderwijs en waterstaat.

Onder zijn bewind wordt een nieuw Burgerlijk Wetboek voltooid, een verre van eenvoudige aanpassing van de Code Napoleon, die Napoleon wilde invoeren. Op strafrechtelijk gebied wordt de

Hortense de Beauharnais in 1808 geschilderd door Anne-Louis Girodet-Trioson. Toen Lodewijk Napoleon in 1806 werd aangesteld als koning van Holland, werd Hortense Hollands eerste koningin. Toch was zij maar zelden in Nederland omdat het niet echt boterde in haar huwelijk.

Napoleontische Code Penal (wetboek van strafrecht) gehumaniseerd.

Ondanks zijn zwakke gezondheid (ernstig reumapatiënt) wil de koning zich tonen aan zijn volk. De hedendaagse vorsten zouden dit werkbezoeken noemen. In 1809 brengt de koning een uitgebreid bezoek aan Brabant, ondermeer aan Geldrop, Eindhoven, Tiburg, Waalwijk, Breda en Bergen op Zoom. Vermeldenswaardig is nog zijn overnachting op kasteel Croy in Stiphout! Ook zijn persoonlijke liefdadigheid maakt hem populair bij het volk.

Zijn verhouding tot zijn broer wordt in 1809 en het begin van 1810 steeds problematischer. Het volharden in de niet-naleving van het Continentaal Stelsel door Lodewijk wordt voor Napoleon steeds minder aanvaardbaar. Hij wil van

Lodewijk af als koning. In maart 1810 lijft Napoleon het land van Maas en Waal in; in juni 1810 beveelt Napoleon Amsterdam te bezetten. Het is Lodewijk duidelijk: hij kan maar beter vertrekken uit het land, dat hij wilde dienen.

Als Holland na de rampzalige Rusland-veldtocht van Napoleon in 1813 op zoek moet naar een nieuwe vorst, meldt Lodewijk zich daartoe aan met de woorden: "als het land mij wil, zal ik de Hollanders niet teleurstellen". Het land kiest echter voor de Oranje-nazaat Willem Frederik, de latere koning Willem I. Politieke overwegingen hebben daarbij een belangrijke rol gespeeld; Engeland zou nooit een Bonaparte op de troon van Holland hebben geduld. Een royale beschrijving van Lodewijk dan een marionet in handen van zijn broer lijkt mij alleszins op zijn plaats. Lodewijk Napoleon leefde van 1778 tot 1846.

Geraadpleegde bronnen:

Prof. Dr. P.J. Rietbergen: "Lodewijk Napoleon, nederlands eerste koning"

Boonekamp en Braat: "Vaderlandse Geschiedenis"

J.G. Kikkert: "Louis Bonaparte"

H. van den Eden, "Leve de Koning! Lodewijk Napoleon op reis door Brabant en Zeeland"

H. Roosenboom, "Ach lieve tijd, acht eeuwen Helmond en hun vervoer"

Omslag van het boek 'Leve de Koning! Lodewijk Napoleon op reis door Brabant en Zeeland' door Hans van den Eeden. 192 blz., gebonden, € 24,95. ISBN 978-90-78108-03-0.

Ruim 200 jaar postkantoor in Helmond

Hans Vogels

De posterijen zijn in het leven geroepen om voor iedereen, op snelle wijze, schriftelijke berichten over te brengen. Dat gold oorspronkelijk voor handgeschreven brieven, maar ook briefkaarten, drukwerken en postpakketten gingen tot het dienstenpakket van de posterijen behoren. Al in de oudheid bestond een postdienst, maar die werd oorspronkelijk enkel gebruikt voor militaire doeleinden. In het Romeinse Rijk werd de post veelzijdiger en de organisatie daarvan grensde bijna aan volmaaktheid.

Na een verval kwamen in de middeleeuwen weer geregelde postdiensten tot stand. Ook in die tijd werd druk van die diensten gebruik gemaakt. In ons land kende men zogenaamde voetboden die tegen een geldelijke beloning brieven meenamen. In 1752 werd de post voor de Staten

van Holland en Friesland gecentraliseerd en op 1 januari 1803 trad het eerste Nationale Postbestuur in werking. De staat kreeg een paar jaar later het monopolie voor het brievenvervoer. Nadat de postwet tot stand was gekomen, kwam het postwezen tot grote bloei. In 1852 werden de eerste

postzegels uitgegeven en in 1913 werd de PTT aangewezen als staatsbedrijf. In 1921 begon men met de organisatie van het luchtpostvervoer.

Aan het begin van de negentiende eeuw maakt het postwezen een snelle verandering door. Ook de

Postrijtuig van de Postdienst (detail van een foto van rond 1880 in de plaats Dinteloord).

notulen van de Helmondse gemeenteraad uit 1808 maken daar gewag van. Op 20 januari van dat jaar werd in de raad de postverbinding met

‘ONDER DE KLEP’

In de achttiende eeuw vervoerde de postbode de post in afgesloten tassen, maar omdat ook onderweg post moest worden aangenomen en bezorgd was er een speciale klep aan de tas gemaakt. De ‘tussenpost’ kon tussen de tas en de klep worden opgeborgen. We stuiten hier op een belangrijke bron van bijverdiensten voor de postiljon. Deze kon voor eigen rekening post ‘onder de klep’ vervoeren en hoewel de postmeester dat uitdrukkelijk verbood was deze handelwijze rond het midden van de achttiende eeuw zo gewoon dat in minstens de helft van de brieven ‘onder de klep’ verdween. *Uit ‘De verrassend veelzijdige geschiedenis van overheidsbedrijven’ van Jan van den Noort.*

‘De postbode’, schilderij van William Edward Millner van rond 1850.

Eindhoven besproken. Hoewel Helmond toen groter was, was het toch voor de postverbinding op Eindhoven aangewezen, omdat de enige verharde weg in Brabant van ’s-Hertogenbosch via Eindhoven naar Luik voerde. De Helmondse gemeenteraad wilde dat het met rijkssubsidie mogelijk zou worden om dagelijks een voetbode op Eindhoven te laten lopen. Het voorstel werd door de raad gesteund en ingediend bij de Directeur Generaal der Rijks Posten. Hem werd tevens verzocht: *“om ten behoeve van den postbode van Helmond op Eindhoven, gebruik makende van ’s lands wegen, worde toegevoegd een somme van eenhonderd vijftig guldens of zoveel meer of minder als de billijkheid moge vereïsschen”.*

Tot genoegen van de gemeenteraad werd het verzoek gehonoreerd en het rijk besloot eveneens een bijkantoor in Helmond te vestigen en daar een brievegaarder aan te stellen.

De eerste poststempel die Helmond hanteerde bevatte naast de plaatsnaam Helmont, toen nog met ‘t’ geschreven, het nummer ‘126’ zijnde het departementnummer van Helmond binnen het gebied van ‘de Monden van de Rijn’ waartoe de stad behoorde. Intussen werd de postverbinding met Eindhoven nog steeds onderhouden door voetboden.

Het Nationaal Archief vermeldt dat in 1833 de voetbode morgens om zes uur uit Eindhoven vertrok en om

Eerste Helmondse poststempel.

negen uur in Helmond arriveerde, van hieruit vertrok hij weer om half vier naar Eindhoven, waar hij om half zeven aankwam. Vanuit Eindhoven vertrok dan om half acht een bode naar ’s-Hertogenbosch. De voetbode genoot een jaarwedde van 225 gulden.

In 1839 kwam de Helmondse gemeenteraad opnieuw in vergadering bijeen om het probleem van de postverbinding te bespreken. In dat jaar was de Zuid-Willemsvaart, die Helmond een directe verbinding met ’s-Hertogenbosch gaf, al dertien jaar in gebruik maar nog steeds liep de postverbinding over land. Op 3 april van dat jaar wordt door leden van de raad te kennen gegeven: *“dat tot meerder gerustheid en gemak voor den handel, de brievenpost van Eindhoven naar Helmond in plaats van een voetbode door een paardenrit zal worden vervangen”.* Het verzoek wordt gericht aan Zijne Excellentie de Minister van Financiën. Teneinde een snellere postverbinding

tot stand te kunnen brengen probeerde men in de vijftiger jaren het vervoer per schroefstoomboot uit, overigens met niet al te veel succes omdat de boot te onregelmatig voer. Niettemin werd de boot regelmatig voor het postvervoer ingezet. De post werd in die tijd ook per diligence via St. Oedenrode naar ’s-Hertogenbosch gebracht.

Twee ondernemende lieden, H. Bogaerts en Jan Weyers, vroegen een concessie aan voor het aanleggen van een wagensdienst van Helmond naar Eindhoven vice versa. Aan Jan Weyers was het gegund om die dienst per kar te onderhouden. Weyers vervoerde niet enkel post maar ook passagiers. Dagelijks, behalve op zondag, kwam hij rond tien uur met zijn kar in Helmond aan, waar hij bij Hotel de Compter, op de hoek van de Veestraat en Markt, zijn poststukken loste. Jac Weyers, de zoon van Jan, nam de postdienst later van zijn vader over. Hij kwam altijd te paard

Veestraat gezien vanaf de Markt. Hotel Compter (rechts) op de hoek van de Veestraat en de Markt. Uiterst links is het Huis met de Luts nog te zien. Dit is het rechter deel van een stereoscoopfoto uit ca. 1870. Het zijn heel bijzondere foto's. Deze foto's waren rond 1870 heel populair. Met een speciale kijker zag je het beeld driedimensionaal.

Kerkstraat, gezien in de richting van De Wiel en het Groenewoud. Deze ansichtkaart van rond de eeuwwisseling biedt een frontaal zicht op het postkantoor uit 1875, op het moment van de opname in gebruik door de Helmondse Bank. Links daarvan (het kleine pand boven de huifkar) staat het oude postkantoor uit 1847, dat later ook in gebruik is geweest als openbare leeszaal.

voor de bezorging van de Helmondse post. Als hij in de stad arriveerde, kondigde hij zijn komst door middel van luid trompetgeschal over de gehele Pantoffelstraat (Kanaaldijk tot Smalle Haven) en de Veestraat (Smalle Haven tot Kerkstraat) aan. Hij stapte evenals zijn vader bij Hotel de Compter af. Gewoonlijk bracht hij zelf de brieven rond, maar liet dat ook vaak over aan zijn tante Annemie Weyers. Dat Annemie ongeletterd was vormde kennelijk geen beletsel voor de uitoefening van haar taak.

Dat de post steevast bij Hotel de Compter afgeleverd werd, doet vermoeden dat het bijpostkantoor zich hier bevond. Echter, in de veertiger jaren woonde aan de Binderstraat, de uit Grave afkomstige, Andries van der Marck. Het betreffende gedeelte van de

Binderstraat behoort tegenwoordig tot de Markt. Het pand dat Van der Marck bewoonde stond op de plek waar later de villa van fabrikant F. Mathijssen werd gebouwd. In het gebouw is nadien de Rotterdamse Bank gevestigd. Omdat Van der Marck in die jaren als postdirecteur genoemd wordt, is het ook mogelijk dat het bijkantoor zich aan de Binderstraat bevond. Het kan ook enkel het woonadres van de beambte zijn geweest. Dat Van der Marck als postdirecteur betiteld wordt doet vermoeden dat hij de postverwerking van Weyers overnam.

Helmond ontwikkelde zich snel. Omstreeks 1830 waren er al 25 belangrijke fabrikanten gevestigd. Die fabrikanten met hun klerken, maar ook de geestelijke en notabele inwoners van de stad, beheersten het lezen en

schrijven. Dit had een enorme invloed op het postverkeer. De capaciteit van het in 1808 geopende bijkantoor was onvoldoende om de expansie van het bedrijfsleven en het daarmee samenhangende postaanbod op te vangen. In 1847 wordt een nieuw postkantoor aan de Kerkstraat in gebruik genomen. Ook Van der Marck verhuist naar de Kerkstraat en neemt zijn intrek in het woongedeelte van het nieuwe kantoor. Het betreffende pand stond aan de zijde van de fabriek van Van Vlissingen, tussen De Wiel en het Groenewoud. De pandhuur bedroeg 200 gulden per jaar. In het bevolkings-register wordt het pand aangegeven als het derde pand vanaf De Wiel, vermoedelijk het dubbele pand waar later de leeszaal Augustinus is geweest.

In 1856 werd een begin gemaakt met de aanleg van een verharde weg die via Mierlo naar Eindhoven zal

voeren: “*Waarmee deze lang gewenschte verbeterde communicatie dan tot stand zal zijn gekomen*”. Op 20 mei 1857 meldt de Meijerijse Courant dat de voltooiing van de provinciale weg tussen Helmond en Eindhoven ten gevolge zal hebben dat een postwagendienst in werking zal worden gebracht, zodat men de reis van Helmond via Eindhoven naar 's-Hertogenbosch in slechts vijf uur zal kunnen doen. In 1866 werd de spoorlijn Boxtel-Helmond voltooid. Door de spoorverbinding veranderde de postverbinding ingrijpend en was een snelle postverbinding met het centrum van het land gegarandeerd.

In het begin van de zeventiger jaren blijkt het pand in de Kerkstraat niet meer als postkantoor in gebruik te zijn. Inmiddels zijn besprekingen gaande over de bouw van een geheel nieuw postkantoor op de hoek van de Kerkstraat en De Wiel. Het postkantoor

De Markt rond 1890 gezien in de richting Kerkstraat. Rechts van de Kerkstraat aan de Markt 'De Valck' (ofwel 'De twee Morianen'). Links de villa van Ramaer (later Bioscoop Centraal), vervolgens de villa van Van Asten met de tuin ernaast. Op de achtergrond in de Kerkstraat het postkantoor 1875.

Personeel van het Postkantoor aan de Binderstraat. Zittend Directeur Veltmen, Staand v.l.n.r.: Bijlo, Bartels, De Jonge, Pitlo

moet dus tijdelijk elders zijn ondergebracht. In die tijd was Antoon de Veth eigenaar van 'De Valck', ook bekend als de twee Morianen, op de hoek van de Kerkstraat en de Markt, een van de oudste gebouwen van Helmond, dat in een akte van 7 februari 1481 voor het eerst wordt genoemd. De Veth was medeoprichter van de Helmondse Kamer van Koophandel en tussen 1851 en 1859 lid van de Helmondse gemeenteraad. Hij wordt in het bevolkingsregister genoemd als 'onderopperbrandmeester'.

Op 25 mei 1871 besluiten Burgemeester en wethouders de heer De Veth ter vergadering te ontbieden om over de inrichting van zijn huis tot post- en telegraafkantoor te spreken. In het raadsverslag staat onder andere: "De heer De Veth vertoont een ontworpen teekening voor die inrichting hetgeen nagezien en voldoende wordt geacht. Wordt besloten dat de heer De Veth die belendende eigenaars zal gaan spreken waarna de teekening zal

worden vast-gesteld en verder door ons Burgemeester en Wethouders aan den Minister ter behandeling worden afgezonden." In de raadsvergadering van 29 november 1871 staat vermeld dat de schetsteekening van het in te richten post- en telegraafkantoor door de Minister is gezien en wordt besloten wethouder Spoorenberg met de afwikkeling te belasten. De huurprijs bedraagt 300 gulden per jaar. De Veth blijft het pand wel bewonen en postdirecteur Van der Marck verhuist naar een woonhuis in de Veestraat, op de plek waar later de H. Hartkerk is gebouwd. Het tijdelijke postkantoor was dus vrij zeker in 'De Valck' gevestigd. Dat blijkt eveneens uit een spotvers dat begin zeventiger jaren werd gemaakt. In dat vers passeren alle bewoners van de zuidelijke kant van de Veestraat (Parkkant) de revue en Van der Marck wordt hierin opnieuw als postdirecteur genoemd.

Het kantoor is maar enkele jaren in gebruik geweest, want op 1 juli

1875 wordt het nieuwe postkantoor in gebruik genomen. Het bevindt zich in de Kerkstraat, midden op het pleintje, op de hoek met De Wiel. Intussen is de huur al wel opgelopen tot de jaarlijkse som van 600 gulden. In hetzelfde jaar komt de combinatie van post- en telegraafdienst tot stand, die tot dan toe onafhankelijk van elkaar waren geweest. Of dit gegeven voor directeur Van der Marck onbevredigend is geweest is niet bekend, maar hij verhuist na de samenvoeging naar Roermond. In 1880 bestaat het personeel van het postkantoor uit één directeur, twee ambtenaren en vier bestellers. Het markante gebouw zal zeventien jaar als postkantoor in gebruik blijven, daarna wordt er een dependance van de Amsterdamsche Bank en de Helmondsche Bank in gevestigd. Ook doet het pand later dienst als Arbeidsbeurs en Gemeentelijke Sociale Dienst.

In 1891 wordt de opdracht gegeven

voor de bouw van een nieuw postkantoor aan de Binderstraat, op de hoek van de huidige Markt en de Watermolenwal. Het werd gebouwd voor rekening van Antoon Prinzen, onder architectuur van J. W. van der Putten uit Helmond. Tijdens de bouw, op 5 augustus 1891, werd door Gerardina Prinzen een gedenksteen geplaatst. Het postkantoor werd officieel geopend op 1 april 1892. In 1919 werd het pand door de Posterijen aangekocht voor 37.000 gulden.

Aardig is dat de thans zesentachtigjarige heer A. Swinkels, die in 1941 in het kantoor werkzaam was en de verhuizing naar de Watermolenwal nog meemaakte, zich herinnert dat de poststukken met de handkar bij het NS station opgehaald werden. De tocht voer dan over Markt of over de Koninginnewal en over de Weg op den Heuvel naar het station. De handkarren werden gelost op de binnenplaats

Het nieuwe Postkantoor, gezien vanaf de Ameidewal in de richting Watermolenwal. De in 1902 overkluisde Ameide bij de Ameidewal is hier nog open.

De prachtige brievenbus met onderin de gedenksteen die op 5 augustus 1891 werd geplaatst door Gerardina Prinzen.

worden uitgevoerd, waarvoor het postkantoor tijdelijk zou moeten verhuizen.

Voor 3500 gulden per jaar werd een pakhuis gehuurd, om vervolgens nooit te worden gebruikt. Uiteindelijk werd ook dit plan niet tot uitvoering gebracht. Nadat onderhandelingen waren gevoerd voor de bouw van een nieuw postkantoor in de Kasteeltuin tegenover het kasteel, werd in 1935 op de hoek van de Watermolenwal en de Binderstraat, de villa van Van Thiel-Roelofs aangekocht. Architect Röntgen bouwde hier in opdracht van de Rijksgebouwendienst een geheel nieuw postkantoor. De bouwkosten bedroegen in totaal 115.000 gulden.

Het bouwplan liep vertraging op, onder andere door de oorlogsomstandigheden, maar ook door het overkluizingswerk aan de Ameide dat in die tijd uitgevoerd werd. Bij de realisatie van

naast de Ameide. De poort is heden ten dage nog steeds aanwezig.

Het kantoor was nogal bekrompen en bleek dus niet echt in de behoefte te voorzien. Door de lange wachttijden aan de balies werd tegen een gang naar het postkantoor opgezien. Een verbouwingsplan dat was begroot op 75.000 gulden haalde het niet. Een vervolgplan begroot op 140.000 gulden voldeed evenmin. Vervolgens zou een plan ter waarde van 155.000 gulden

het gebouw werd boven de ingang een reliëf in zandsteen aangebracht waarin PTT en de voornaamste bedrijven van de stad werden gesymboliseerd. In de hoeken van dit reliëf werden bovendien het wapen van de familie Wesselman van Helmond en de Nederlandse, Noord-Brabantse en Helmondse wapens aangebracht. De gedenksteen werd vervaardigd door de beeldhouwer J.W. Havermans. Het nieuwe postkantoor werd officieel geopend op 21

juni 1941. In de hal kon het publiek onder toezicht van de directeur, zijn kantoor werd slechts door glas gescheiden van de bedieningsbalies, aan negen loketten worden bediend. Onder het kantoorgebouw was in een archiefruimte een schuilkelder voor het personeel voorzien.

In 1967 ontstond ruimtegebrek door een nieuw gecentraliseerd bestelsysteem. Dit had tot gevolg dat de personeelsbezetting moest worden uitgebreid. Onvoldoende plaats voor het toen honderdkoppige personeelsbestand noopte tot verbouwing van het pand. De sorteer- en bestelafdeling werden tijdelijk overgeplaatst naar de oude Paterskerk aan de Molenstraat. Het interieur van die kerk onderging hiervoor een grondige gedaanteverwisseling. Slechts hier en daar waren nog sporen van de voormalige functie van het gebouw zichtbaar. Een wijwatervat

naast een sorteerkast of toiletten in de voormalige sacristie waren voor de bestellers en sorteerders geen vreemde zaken. Het verruimde en vernieuwde hoofdgebouw werd in mei 1974 voor het publiek opengesteld.

Precies 200 jaar na de opening van het eerste Helmondse postkantoor maakt het Postbedrijf bekend dat het haar hoofdkantoren zal sluiten. Ook voor het Helmonds hoofdkantoor valt het doek. De sluiting heeft te maken met veranderde marktomstandigheden. Hierdoor komen honderden banen op de tocht te staan. In 2009 is de onvermijdelijke sluiting een feit. Aan de lange historie van het postkantoor is een jammerlijk en triest einde gekomen.

Bronnen: Regionaal Historisch Centrum, Mw. drs. L. van Zalinge, Meijerische Courant, Zuid-Willemsvaart, Helmonds dagblad, Internet, Nationaal Archief, Helmonds Heem.

Watermolenwal 16, gezien in de richting Marktstraat rond 1955. De hoofdingang van het postkantoor, met daarboven de gedenksteen, welke na de verbouwing van het postkantoor in 1974 is verhuisd naar de zijgevel aan de Marktstraat.

Het telefoonboek uit 1915

Telefonie was naast Posterijen en Telegrafie een belangrijk onderdeel van de PTT. Dankzij een project van Hans den Braber en Herman de Wit kunnen wij hier het Helmondse deel van het landelijk telefoonboek uit 1915 afdrucken. Helmond kende in die tijd 263 aansluitingen, ook Aarle-Rixtel en Mierlo-Hout vielen daaronder. Het is een zeer interessante lijst omdat alle personen, bedrijven en instellingen die er toe doen genoemd worden, vaak met beroep of bezigheid. De volgorde in de lijst is: telefoonnummer, naam, beroep, straat, wijkcode, huisnummer.

Naamlijst voor den Telefoondienst - HELMOND (Aarle-Rixtel/Mierlo-Hout)

Diensturen: Werkdagen: van 8.-- vm. tot 9.-- nm. Zon-, en Feestdagen: van 8.-- vm. tot 9.-- vm., van 1.-- nm. tot 2.-- nm. Het lokale telefoonnet is dag en nacht geopend. Openbare spreekcellen zijn gevestigd: 1. In het Post- en Telegraafkantoor. 2. Bij H. Crox-Vrancken, Steenweg L 72.

A	143 Albers-Fox, Mevr. Wed. F.R. J. MIERLOSCHWEG L 167	20 Bogaers, Jozef, Industrieel VEESTRAAT A 59	D	27 Cuijpers, Fa. P. F. Helmondsche Bazar en Huisschilder KERKSTRAAT C 44	60 Hout, Willem v., Heeren-confectie VEESTRAAT B 32	235 Maréchausée Kazerne, Kon. HEUVEL D 23
199 Albers-Pistorius, Alph.E., Burgemeester v. Aarle-Rixtel, Villa "Mimosa" AARLE-RIXTEL	231 Alberts, & Kluft, Elektrotechn. bur., filialen VEESTRAAT A 53	244 Bombeek, Baptist, Kuiperij BUITEN PARALLELWEG F 147	230 Dam.A.v., Stoomhooiperserij en strohuizenfabr. AARLE-RIXTEL	148 Glaudemans, J., Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij KERKSTRAAT C 51	202 Huijsmans, Fr. WAARDSTRAAT K 110	135 Martin, Jos., Banketbakker en kok VEESTRAAT A 9
89 Alphen, J.F. v., Notaris MOLENSTRAAT G 102	152 "Ambachtsonderwijs voor Helmond en Omstreken", Vereeniging, Schoolgebouw HEUVEL E 262	59 Boom, Gebr. v.d., N.V. Stoomboot-reederij GEDEMPTE HAVEN K 126	159 Dams van Deurse, Fr., In Gevogelte en wild ZUID-KONINGINNEVAL C 78	228 Golfpapier- en Cartonagefabr., Dir. O. Henry AARLE-RIXTEL	242 Inspectie Directie Belastingen, invoerrechten en accijnzen KANAAL L 1	94 Matthijsen, A., Industriëel WILHELMINALAAN L 197
8 Asten, Louis v., Industrieel MARKT A 74	13 Asten, Willem v. MARKT C 29	198 Borren, J.J., Bedrijfs-Ingénieur der Kon.Ned.Machinefabr. MOLENSTRAAT G 222	150 Deursen, M. J. v., In kolon. waren en comestibles AMEIDESTRAAT C 123	138 Grenu, A. J. C. KANAAL L 5	243 Jansen, H.M., in Meststoffen KANAALDIJK I 262	88 Matthijsen, C., Industrieel WARANDE L 180
B	79 Begemann, Egbert Haverkamp, Oud-Dir. Kon. Ned. Machinefabr. KANAALDIJK L 31	211 Borsboom, H., Hoenderpark "Erica" MOLENSTRAAT G 222	75 Diddens & v. Asten, Bontweverij voor binnenland en export KANAALDIJK K 113	122 Heinemans en Zn., H., Boomkwekerij, Bloemisterij en Zaadhandel NOORD-KONINGINNEVAL G 25	252 Janssen, Jules, Café-Rest. "de Beurs" MARKT C 27	82 Matthijsen, M., Industriëel WILHELMINALAAN L 177
250 Begemann, Paul Haverkamp, Dir. der Kon. Ned. Machinefabr. WARANDE L 180A	90 Begemann, Kon. Ned. Machinefabr. KANAALDIJK L 32	237 Bots, Arn., Sigarenmag. KERKSTRAAT C 42	136 Dijkhoff, J. M., Notaris, Kant. VEESTRAAT B 6	46 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	55 Jonker, F. K., Hôtel de Bruxelles STATIONSPLEIN D 24	174 Meilink, A., Inrichting voor heilgymnastiek en massage KANAALDIJK M 9
188 Bergen, M. v., Café HOOGENDO F 3	128 Berkvens, H., Pastoor der parochie v.h. H.Hart GEDEMPTE HAVEN A 99	253 Bouwwerk R.C. Kerk STEENWEG	86 Dijkhoff, J. M., Notaris, woonh. MIERLOSCHWEG L 182	146 Glaudemans, J., Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij KERKSTRAAT C 51	16 Joustra, H., Arts MARKT A 77	224 Melis, Louis, Café Rest. "t Hert" MARKT C 24
108 Bezemer, Joh., Banketbakker en kok HEUVEL D 9	175 Bezemer, Jos., Architect, (Fa. Gez. Swinkels, Lingerie en nouveauté) VEESTRAAT A 17	66 Bousquet, Dr. J.A., Industrieel BINDERSTRAAT K 13	26 Dongen & Zonen, H. C. J. v., Koper- en Metaalgieterij DRIETIPSTRAAT 130(1)	220 Goor, H., v. d., Spekslagerij en fijne vleeschw. ZUID-KONINGINNEVAL C 98	99 Kam, J. B., Ingenieur-architect MIERLOSCHWEG M 14	42 Meulen-Ansems, Jos. v. d., IJzerwaren, rijwielh. enz., Automobiël-garage KERKSTRAAT C 56
240 Boelen, J., Dir. der Helmondsche Bank STATIONSPLEIN E 342	216 Bogaers, H.A.M., Industrieel STEENWEG L 161	232 Carp, Mevr. Wed. C. WILHELMINALAAN L 168	168 Dütting, Bernh., Agentuur- en Commissiehandel Kant. KANAALDIJK L 27A	137 Grenu, A. J. C. KANAAL L 5	158 Karreman, G. H., Industriëel KANAAL I 260	210 Michielsens Lzn., Henri, Sigarenmag. "de Javan" STATIONSPLEIN E 339
		166 Clercx, Felix, Houth. STEENWEG	25 Dütting, Fa. Aug., Steenkolen en gros ZUID-KONINGINNEVAL C 70	127 Kreijmborg & Co., Combinati Heeren-confectie KERKSTRAAT C 46	85 Kaulen & Co., G. W., Turksch Roodververij KANAALDIJK L 18	52 Mierlo-v. Moorsel, P. v., Bakker en kruidenier, Mag. "de Toekomst" STEENWEG L 144
		222 Clercx, Frits, Industrieel GEDEMPTE HAVEN A 94	91 Dütting-Eilers, Bernhard WILHELMINALAAN L 169	104 Laarhoven, Hendrik v., Koperslager, aarl. v. stoom-, gas- en waterl. AMEIDESTRAAT C 119	154 Kersten & Zn., G. W., Smederij BINDERSESTRAAT K 45	102 Mommers-Sintfiet, Ant., Dames- en Heerenkleding naar maat BEELSTRAAT H 418
		144 Coöp. werklieden-winkelvereen. "Helmond" NOORD-KONINGINNEVAL C 156	192 Ebben, J. J., In kol. waren MARKT C 31	111 Laarhoven, P. Jac. v., Koperslager, aarl. v. stoom-, gas- en waterl. AMEIDESTRAAT C 114	299 Kets, W. H., In steenkolen en briquetten 3E HAAGSTRAAT N 132	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
		100 Crox-Vrancken, Henri, Bakker, Glas- en Aardewerkart., Sigarenh. STEENWEG L 72	192 Ebben & Co., In kolon. waren, kant. MARKT C 31	17 Ledel, Y. J., Arts VEESTRAAT B 78	299 Keurmeester v. vleesch en visch STATIONSPLEIN E 343	57 Moes-Roosen, Albert, in Visch en zuidvruchten HEUVEL E 257
		1 Cuijpers, P. F., voorh. Gez. v. Duijnhoven, Hôtel-Café-Rest. "St. Lambert" MARKT C 36	192 Ebben & Co., In kolon. waren, kant. MARKT C 31	9 Leeden, Louis v. d., Rund-, kalfs- en varkenssl. MIERLOSCHWEG L 255	332 Geemert, Rudolf v., Behanger, stoffeerder en manufacturier VEESTRAAT A 57	102 Mommers-Sintfiet, Ant., Dames- en Heerenkleding naar maat BEELSTRAAT H 418
			123 Eckert-Stracke, Alex, Chemische wasscherij en ververij STEENWEG L 93	238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	173 Gend & Loos, v., H. Colignon en Co., factorij, Staatsspoorexped. BEUGELSPLEIN D 4	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
			227 Edwards, E., Dir. der Kon. Ned. Cacaofabr. PR. HENDRIKLAAN L 178C	106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
			31 Everts & v. d. Weijden, Draadnagel- en boutenfabr. HEUVEL D 12	145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	255 Gimbrière, J. J. M., Chirurg. en Vrouwenarts STEENWEG L 32	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
			50 François, H., Hôtel-Café-Rest. "De Korenbeurs" MARKT C 35	43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	332 Geemert, Rudolf v., Behanger, stoffeerder en manufacturier VEESTRAAT A 57	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
			233 Frencken, Mr. J. L. W. J., Kantonnier MARKT A 78	46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
			218 Fritsen, Hein, fa. Petit & Fritsen, Klokkengieterij STEENWEG L 165	146 Glaudemans, J., Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij KERKSTRAAT C 51	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				228 Golfpapier- en Cartonagefabr., Dir. O. Henry AARLE-RIXTEL	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				138 Grenu, A. J. C. KANAAL L 5	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				127 Hardenbroek, Baron C. G. v. WARANDE L 136	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				104 Laarhoven, Hendrik v., Koperslager, aarl. v. stoom-, gas- en waterl. AMEIDESTRAAT C 119	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				111 Laarhoven, P. Jac. v., Koperslager, aarl. v. stoom-, gas- en waterl. AMEIDESTRAAT C 114	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				17 Ledel, Y. J., Arts VEESTRAAT B 78	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				9 Leeden, Louis v. d., Rund-, kalfs- en varkenssl. MIERLOSCHWEG L 255	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				43 Helmondsche Bank VEESTRAAT A 1	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				46 Helmondsche Manufacturehandel, fa. J. G. Schulte, filiale, Tapijten, Meubel- en Beddenhandel MOLENSTRAAT G 32	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				145 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfabr. KERKSTRAAT B 153	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				238 Leloup- Bunnik, G., Horloger, Opticien, Goud- en Zilverwerken KERKSTRAAT B 139	299 Gestel v. Hombergh, P. v., Kruidenier, Mag. "De drie leliën" STEENWEG L 73	226 Moorsel, J. C. v., Deurwaarder PR. HENDRIKLAAN L 186
				106 Hensper-Crox, P. J., Rund-, kalfs- en varkensslagerij en stoomworstfab		

114	Plaghki, Frans, Coiffeur	MARKT B 134
184	Prinnee-Smits, Th., fa. Erven Smits, Kol. waren, Graanh.	ZUID-KONINGINNEWAL C 86
245	Prinzen, Ant.	MOLENSTRAAAT G 103
18	Prinzen Fz., Willem	MARKT A 71
87	Prinzen, Hein, Agentuur- en commissieh.	AARLE-RIXTEL
21	Prinzen & v. Glabbeek, Weverij	BINDERSESTRAAT K 16 (9-12 EN 5-7)
234	Prinzenhof, Modelhoeve	GEDEMPTE HAVEN K 130A
213	Provinciale Centrale	HOOGENDOORN F 9
R		
103	Raaijmakers, Johs., Houth.	MIERLOSCHWEG L 272
105	Raijmakers, Ant.	MIERLOSCHWEG M 13
116	Raijmakers, Frans, Industriëel	KANAALDIJK L 25
84	Raijmakers, Jac. J. J.	MARKT A 66
164	Raijmakers, Leonard	KANAALDIJK M 8
85	Raijmakers & Co., J. A., Bontweverij	KANAALDIJK L 18
38	Raijmakers- v. Thiel, Mevr. de Wed. Ant. J. J.	WILHELMINALAAN L 175
167	Raijmakers, Mevr. Wed. Karel	KANAALDIJK L 19
71	Ramaer & Co., W. G. I., Stoombont- en damastweverij	WATERMOLENWAL K 134
83	Rath, M. P. P., Pastoor Parochie St. Lambertus	KERKSTRAAT B 145
37	Reijdt, J. de, Boek-, papier- en muziek., stoomdruk.	KERKSTRAAT B 140
193	Reijdt-Simons, Fr. de, Boek- en papierh., drukkerij en cartonage-inr.	STEENWEG L 145
254	Rietjens, P., Adj.-Dir. der Gem. Bedrijven	VEESTRAAT A 21
14	Rijckevorsel, Aug. v., Kassier, woonh.	MARKT C 28
156	Rijckevorsel, Aug. v., Kassier, Kant.	NOORD-KONINGINNEWAL C 144
..	Rijkstelegraafkantoor (*)	
236	Rijt, Jos. v. d., Schoenhandel	BINDERSESTRAAT K 52
74	Roelofs, H.J., Meubelmaker	HEUVEL E 341
23	Roi, Piet de, Stalhouderij en handel in kol. waren	MARKT C 1
30	Roi, Mej. Wed. Willem de, Stalhouderij	HEUVEL D 17
141	Roijakkers & Co., Th., Fabr. v. draadnagels, kozijnankers en galvaniseerinricht.	STEENWEG L 22
239	Rooij, Aug. de, Juwelier	KERKSTRAAT B 172
208	Rooijmans-Vorst, J.	STEENWEG L 143
S		
22	Sanders & Swane, Stoombont- en beddentijkweverij	ZUID KONINGINNEWAL E 232
35	Schampers, Gerard, in Bouwmater., metsel- en timmerwerken	HEUVEL D 7
155	Schampers, Joh., Houtmag. en timmerwinkel	MOLENSTRAAAT G 36
107	School, Kinderen v.d., Café-Rest.	KANAALDIJK L 28
222	Schrörs, J.C., Agenturen, Kam- en Rietmakerij	GEDEMPTE HAVEN A 94
45	Schulte, Gustaaf, Stoffeederij, meubel- en beddenh.	Z. KONINGINNEWAL C 110
12	Schulte, Fa. J.G., Manufacturier	MARKT C 32
185	Schupper, W.	STATIONSPLEIN D 45

207	Sevens, Fa. Erven, Graanhandel	MIERLOSCHWEG L 271
76	Snijder, Mevr. Wed. J.G.	VEESTRAAT B 50
144	Societeit "Gezelligheid"	VEESTRAAT B 10
97	Spaan, Fa. H.B., Agentuur- en commissieh.	STEENWEG L 92
19	Spoorenberg, Erven J.H., Grossier in kol. waren en fijne vleeschw.	MARKT A 51
62	Spoorenberg-Schulte, Jacques, Grossier en winkelier	VEESTRAAT A 51
112	Sprengers, F., fa. B. Sprengers & Zonen, Smederij, ijzer- en rijwielh. enz.	WIEL B 169
110	Sprengers, Joh., Smid, ijzerwaren, rijwielh., enz.	STEENWEG L 77
206	Stam, W., Stoomhooiperserij en stroohulzenfabr.	KANAALDIJK M 7
49	Steijns, Emile, Apotheek en scheikundig Bureau	VEESTRAAT B 36
117	Steun-Comité Helmond, Vincentiusgebouw	KAMSTRAAT B 80
64	Stevens, Fa. C.H.A., Vleeschouwerij, stoomworstfabr.	VEESTRAAT B 58
172	Stevens Czn., W., Veehandelaar	STEENWEG L 84
146	Stevens, Erven F.A., Fabr. van schoenen en laarzen	MARKT A 75
160	Stevens-Helsper, Frans, Slager	KERKSTRAAT C 41
249	Stockx-Davids, Th., Horloger, opticien, juwelier	AMEIDESTRAAT C 122
203	Stokkom-Noyen, F. v., Worstfabr. en Spekhandel	KROMME STEENWEG L 157
151	Swinkels, Mej. C.	KANAALDIJK L 7
137	Swinkels, Egidius, Industriëel	KANAALDIJK L 9
41	Swinkels, Jos., Architect en aannemer	KERKSTRAAT B 152
187	Swinkels, Fa. Jos., Houthandel, Werf	WAARDSTRAAT I 245A
96	Swinkels, W., Turksch rood- en kleurenververij, appretuur	KANAALDIJK L 8
T		
..	Telegraafkantoor (*)	
54	Terwindt, Arntz & Holtus, Stoombontweverij	STATIONSPLEIN E 347
170	Theunissen, Alph., Rund- kalfs- en varkensslagerij	HEUVEL E 259
177	Thiebosch, Antoon, Coiffeur, parfumerieën	KERKSTRAAT B 173
197	Thiel-Coovels, Arn. v., Industriëel	WILHELMINALAAN L 170
24	Thiel-Roelofs, Joh. v., Industriëel	BINDERSTRAAT K 17
78	Thiel, Gebr. v., Draad- en Klinknagel-, Moer- en Schroefboutenfabr., Hoofdkant.	KANAALDIJK L 22
68	Idem, Bijkantoor	GEDEMPTE HAVEN A 100
5	Thiel, Familie Hendrik v.	MARKT B 132
95	Thiel & Co, Hendrik v., Klinknagels- en Schroefboutenfabr.	KANAALDIJK L 13
157	Thiel, Mevr. de Wed. L.W. v.	AARLE-R. WEG L 131
153	Thiel, Mevr. de Wed. M. v.	KANAALDIJK L 23
165	Thiel-Hoppenbrouwers, Frans v., Industriëel	MARKT A 72
171	Thiel-Haffmans, Gérard v., Industriëel	MIERLOSCHWEG L 183
4	Thiel-Snijder, Ant. v., Industriëel	VEESTRAAT B 52

28	Tram 's Bosch-Helmond	STATIONSPLEIN E 351
39	Tram Eindhoven-Helmond-Asten	STATIONSPLEIN E 350
V		
181	Veen, Fa. Jacq. v., Grooth. in chemicaliën, drogerijen, ziekenverplegingsart., glas, verf.	VEESTRAAT A 49
196	Verbaandert, A.A., Stalhouder & Café	NOORD-KONINGINNEWAL G 19
223	Verhagen-Neervens, Alb., Sigarenmag. "Achter het Paalke "	VEESTRAAT A 29
201	Verhagen-de Reijdt, H., Kristal, Porcelein en Galanteriën	NOORD-KONINGINNEWAL C 127
205	Verhallen Jr., W., Stoom-, Boeken- en Handelsdrukkerij, Uitgever v.h. "Nieuwsblad van Helmond"	WAARDSTRAAT I 218
147	Verhoeven-Strijbosch, Th., Schoenfabr.	VEESTRAAT B 66
70	Verpleegster der fa. v. Vlissingen & Co.	WARANDE L 180B
33	Verstappen, Piet, Bloemisterij	MOLENSTRAAAT E 54
214	Vliert, J.A. v. de, Barketbakker en Kok	VEESTRAAT B 18
15	Vlissingen, H.F. v., Industriëel	PRINS HENDRIKLAAN L 176
126	Vlissingen, P.F. v., Industriëel	WILHELMINALAAN L 176
48	Vlissingen & Co., P.F. v., Katoendrukkerij en ververij	GROENWOUD D 127
191	Idem, Kantoren	KANAALDIJK (9-12, 2-5)
34	Vriens-v. Riel, A.J., fa. fa. H. v. Oekel, Runds-, kalfs-, schapen- en varkensslagerij	AMEIDESTRAAT C112
190	Vries, Gebrs. de, Aannemers	STEENWEG L 159A
241	Vries Poulusse, A. de, in Zuidvruchten en comestibles	MARKT C 23
219	Vringer, Th., Hoofdagent Stoombrouwerij 't Haantje	PARALLELWEG D60
W		
132	Waal, A., Manufacturier en mantelmag.	MARKT A 65
125	Weijden, J.B.C. v.d., Industriëel	KANAALDIJK L 16
176	Weijden-Bogaers, Jos. v.d., Industriëel	KANAALDIJK L 16
40	Wesselman v. Helmond, Jhr. C.F.	KASTEEL B2
134	Wesselman v. Helmond, Jhr. Emile	PARKLAAN L 181
247	Wijkamp, Fa. Wed. A.J.B., Koper- en metaalgieterij	MOLENSTRAAAT G 212
47	Wit & Co., 's Blanket Manufacturing Cy., de	HOOGENDOORN F 9
161	Wit, Jr. P.J.J. de, Industriëel, Pêa Park	WARANDE L 136A
217	Wit, Th. de, Modes en heerenartikelen	AMEIDESTRAAT C 118
32	Wolfs, Jacques, Fabr. v. Chocolade- en Suikerwerken	BINDERSESTRAAT K 34
Z		
229	Zanden & Zonen, Fa. Joh. v. d., Rund- en varkensslagerij	BEELSTRAAT H 410
209	Zuid-Holl. Bierbr., Agent P. v. d. Vorst	BEELSTRAAT H 406
215	Zuigelingszorg en Melkverschaffing	GEDEMPTE HAVEN A 105

Begunstigers van de Heemkondekring Helmond Peelland

Bloemenmagazijn De Schuur

Coenen

De Roy & Boschman boeken

Derison groente en fruit

Driessen verf en interieurs

Dirks exclusieve interieurs

Drukkerij Van Stiphout

Mosman autoschade

Rabobank

Wesselman

accountants/belastingadviseurs

Wijnhuis Helmond

Dankzij de voortvarende werving van Annie van Rooij mochten wij via haar de eerste begunstigers verwelkomen.

Sponsoring van de Heemkondekring Helmond Peelland is van harte welkom. U komt dan met een naamsvermelding in het kwartaalblad. Neemt u dan contact op met Annie van Rooij tel. 0499 - 42 18 45 of Henk Wasser tel. 0492 - 54 82 59, e-mail hwwasser@hotmail.com.